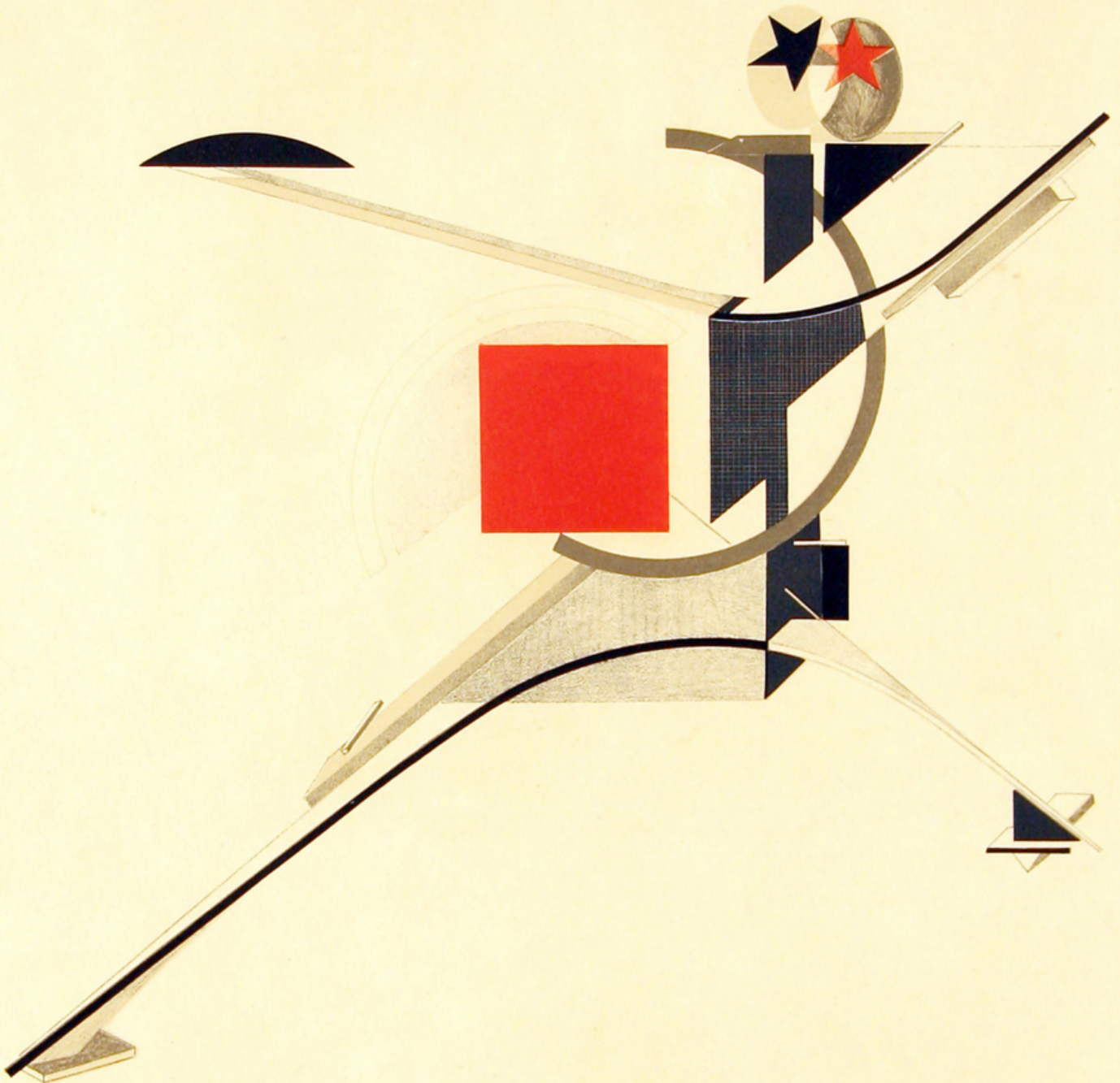

TANYADA

Publicació nacional d'**Endavant**,
Organització Socialista d'Alliberament Nacional.
Núm 8, V època. Setembre de 2009

10

E. Llopis

**"Qui no es mou
no nota les cadenes"**

Torna l'Onze de Setembre i ho fa després d'un estiu que ha estat calent, no només des del punt de vista de la temperatura i dels esdeveniments polítics que han tingut lloc als Països Catalans, sinó també dels esdeveniments sobre els que s'ha especulat que tindrien lloc.

Els esdeveniments que han tingut lloc: la persecució política (amagada als mitjans) contra l'esquerra independentista catalana i activistes de les lluites populars; l'actuació d'ETA a Mallorca, atribuïble únicament a la no resolució d'un conflicte armat provocat per la negació dels drets polítics i socials del poble basc; i les acusacions de corrupció contra el govern del Partit Popular a València (que mai no han estat exclusives d'aquest partit) han estat els principals temes de l'agenda política de l'estiu. I els "fets" que no han tingut lloc però que han estat motiu d'especulació: les reaccions al voltant de la futura decisió del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut principati.

Tot plegat, coses que fan pensar que no passa el temps, que tot segueix igual (o pitjor) que sempre. Però això no és cert. O només és cert en part.

Ja fa uns anys que l'esquerra independentista avança de forma lenta però ferma arreu del territori. I bona prova d'aquest fet és la repressió contra l'esquerra independentista i les lluites populars, que durant l'estiu s'ha traduït novament en judicis, campanyes mediàtiques i en actuacions policiaques i en detencions de caire polític. Una repressió que ha volgut atacar també a Endavant (OSAN). El militant terrassenc Jaume Soler (i número 2 a les llistes de la CUP de Terrassa a les darreres eleccions municipals), va ser detingut el dilluns 10 d'agost a Sitges mentre jugava amb els seus fills i la seva dona en una piscina municipal, sota l'acusació de provocar indirectament l'incendi a la pantalla de Tele 5 que l'Ajuntament de Terrassa havia promogut per homenatjar la selecció espanyola. El dia següent va ser deixat en llibertat amb càrrecs.

Un altre militant d'Endavant (OSAN), en Cesc Freixas, ha estat sotmès a una campanya mediàtica espanyolista en què se l'ha volgut aïllar acusant-lo de radical independentista i d'haver donat suport a Iniciativa Internacionalista, coses de què ell mai no s'ha amagat. A Figueres, però, la resposta del públic va demostrar que aquest tipus de tàctiques espanyolistes no només estan destinades al fracàs, sinó que el rebuig que generen es converteix en mobilització independentista, en reafirmació de les raons que sustenten el rebuig frontal i absolut a la dominació espanyola als Països Catalans al sud de l'Albera.

Però també tenen raó aquelles persones que diuen que queda molta feina per fer: encara són massa els municipis del país en què l'esquerra independentista no hi té implantació. Són molts els pobles i barris que no tenen el seu casal, ateneu popular o la seva assemblea juvenil o d'estudiants; que no tenen un comitè local d'Endavant o una assemblea local de la CUP.

Queda encara molta feina per fer perquè l'esquerra independentista sigui un moviment amb presència arreu dels Països Catalans. Una feina en què tothom és necessari. I una feina que, si hem de qualificar d'alguna manera, diríem que és una feina possible.

L'esquerra independentista ha demostrat els darrers anys que, si treballa de forma pacient, amb visió de futur, i amb confiança en les pròpies forces, és possible desafiar les institucions imposades i acumular forces en favor d'un moviment d'alliberament nacional, de classe i de gènere. Ara més que mai, la lluita és l'únic camí.

Índex

Editorial	.p2
Moviment popular	
EEES un exemple del model actual	.p3
Energia i conflicte als Països Catalans	.p5
Socioeconomia	
La crisi i les seves conseqüències per a les dones	.p8
Classes socials als Països Catalans	.p12
Història	
La revolució alemanya	.p15
Novetats	.p19

TANYADA

**Coberta: El Lissitzky
"L'home nou" (1923)
Cita: Rosa Luxemburg**

Edita: Endavant (OSAN)
Consell editor, comissió de comunicació
Barcelona, La Barraqueta
c. Tordera 34, baixos, 08012 Barcelona
Tel. 93 213 90 71
València, Nou Racó de la Corbella
c. Maldonado 46, baixos, 46001, València

propaganda@endavant.org
www.endavant.org

**Llicència Creative Commons
Reconeixement compartir amb la mateixa
licència (by-sa) 3.0**

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

- Reconeixement: heu de reconèixer-ne l'autoria de la manera especificada per l'autor o llicenciador.
- Si transformeu o modifiqueu aquesta obra per generar-ne una obra derivada, només podreu distribuir l'obra resultant amb la mateixa llicència, una de similar o una de compatible.

Tirada: 700 exemplars - **Tanyada** es realitza amb Scribus, eina de programari lliure

EEES

un exemple més del model actual

Cal tenir present, que l'origen d'aquesta reforma universitària és l'Acord General sobre el Comerç de Serveis elaborat per l'Organització Mundial del Comerç (OMC) amb l'objectiu d'aplicar els criteris de lliure competència empresarial al comerç de serveis. L'intent de liberalització del mercat dels serveis educatius superiors respon a l'estratègia global, de l'actual sistema capitalista, de privatització encoberta dels serveis públics.

Per a tots i totes és més que coneguda l'especial situació esdevinguda aquest darrer curs acadèmic a les universitats del nostre país. Les mobilitzacions estudiantils van posar sobre la taula un necessari debat públic sobre l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES), l'anomenat procés de Bolonya, que per desgràcia havia estat absent dins de la comunitat universitària i en la societat catalana fins llavors.

Aturades de classes a totes les Universitats Catalanes, importants vagues, suports de professors i treballadors, grans manifestacions arreu del país, referèndums guanyats per amplies majories entorn al 90%, accions reivindicatives, votacions, col·loquis, ocupacions de facultats, debats, vaga de fam ... enfront de negatives al debat, imposicions, repressió policial dins i fora de les universitats, amonestacions públiques, coaccions, expulsions, mentides, detencions, judicis, amenaces ...

El final del darrer curs acadèmic i l'inici de l'estiu ens va deixar la curiosa situació d'observar que la immensa majoria de l'estudiantat, els suposats beneficiaris del pla Bolonya, rebutjaven el nou pla, enfront els rectorats que el defensaven i els polítics professionals que el van acordar i firmar. La majoria enfront la minoria governant, un clar exemple més, de com l'elit governant marca camins que van clarament contra la voluntat popular i com els dirigents polítics

actuals imposen decisions per sobre de drets, votacions i referèndums.

Aquest nou curs acadèmic 2009-2010 s'iniciarà amb l'existència d'aquest important malestar, que encara no ha cessat com van demostrar les protestes de final de curs a diferents universitats catalanes, de tots els sectors que hi estan implicats. Cal tenir present que l'anomenat procés de Bolonya no és cap norma ni llei vinculant de la Unió Europea, sinó tan sols un acord entre "amics" governants i representants de governs que afectarà a 45 països i que respon a un objectiu molt concret: construir i donar continuïtat al model de Universitat-Empresa.

Amagada sota grans i propagandístiques promeses de lliure mobilitat d'estudiants i de homologació de titulacions acadèmiques hi ha un important intent de reconversió cultural destinada a reduir dràsticament el tamany de les universitats per motius econòmics, sotmetre l'educació al funcionament del mercat i respondre a les exigències de les empreses. Un intent enquadrat en el context actual de desmantellament dels serveis públics i de la subordinació dels estats al benefici privat.

La implantació de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior pretén avançar cap a la desaparició total de l'autonomia acadèmica enfront el mercat i es converteix en una eina més cap a la desaparició del, ja precari, estat social. No es pot anomenar reforma educativa a una clara modificació de les estructures de la ensenyança

El model universitari que es pretén imposar amb l'EEES no respon a la voluntat dels membres de la comunitat universitària, ni a les necessitats de la societat catalana en general ni de les seves classes populars en particular.

pública i cal prendre consciència de les conseqüències que impliquen processos com els que s'estan imposant. La situació actual de les societats capitalistes no ens porta cap a la societat del coneixement, sinó que ens transporta cap a la mercantilització extrema dels coneixements universitaris.

El model universitari que es pretén imposar amb l'EEES no respon a la voluntat dels membres de la comunitat universitària, ni a les necessitats de la societat catalana en general ni de les seves classes populars en particular. L'aplicació de l'anomenat pla Bolonya és el producte d'un conjunt de mesures que van més enllà del món universitari, no és una reforma educativa sinó un intent de liberalitzar el mercat dels serveis educatius superiors, abaratir els costos d'investigació de les empreses privades i abaratir el preu de la mà d'obra qualificada adaptant els continguts educatius a les necessitats del mercat del treball. Cal tenir present, que l'origen d'aquesta reforma és l'Acord General sobre el Comerç de Serveis (AGCS) elaborat per l'Organització Mundial del Comerç (OMC) amb l'objectiu d'aplicar els criteris de lliure competència empresarial al comerç

de serveis.

L'intent de liberalització del mercat dels serveis educatius superiors respon a l'estratègia global, de l'actual sistema capitalista, de privatització encoberta dels serveis públics. La implantació d'aquest nou pla suposarà la creació d'una "moneda" comuna o eurocredit, afavorirà la lliure competència entre els proveïdors públics i privats del serveis educatius i anirà eliminant obstacles a la lliure competència. L'entrada de finançament privat d'empreses a la universitat no és altruista, és una clara prova de l'intent del món privat per controlar l'educació i la formació dels joves del nostre país i per tant el futur de la nostre societat.

Per tal de resoldre el conflicte existent a les universitats, i construir un model educatiu que respongui a les demandes del poble, l'esquerra independentista ha plantejat que l'única solució és paraitzar els nous graus adaptats a l'EEES i sotmetre a debat totes les reformes educatives. El moviment estudiantil dels Països Catalans ha defensat sempre, i sobretot aquest darrer curs acadèmic, que siguin tots els agents universitaris (professorat, es-

tudiants i membres del PAS) els que plantegin les problemàtiques en que es troba la universitat i proposin mesures per resoldre-les.

Per part dels sectors que defensen el procés de Bolonya s'ha acusat a totes aquelles persones contràries a aquest procés de retrògrades i d'estar anclades al passat. Els estudiants, professors i membres del PAS que critiquen l'EEES no defensen, en cap moment, l'actual model universitari, tots aquests membres de la universitat lluiten per una universitat pública i de qualitat, que estigui al servei de la societat i que sigui veritablement democràtica i participativa.

El que la Universitat i l'educació superior necessiten son més mitjans i professors. Mestres ben preparats, orientats i entregats a la investigació i a l'ensenyament, alumnes desitjosos d'aprendre i amb voluntat d'adquirir uns coneixements per poder aplicar en un futur dins la societat.

El que la nostre Universitat necessita és una societat amb la intenció de lluitar per crear una educació del poble i pel poble.

La recent liberalització en la distribució de l'energia elèctrica aprovada pel govern espanyol obre una nova etapa pel que fa a l'aprofundiment de les polítiques neoliberals i la pèrdua del control popular sobre els recursos i sectors estratègics

Energia i conflicte als Països Catalans

La recent liberalització en la distribució de l'energia elèctrica aprovada pel govern espanyol obre una nova etapa pel que fa a l'aprofundiment de les polítiques neoliberals i la pèrdua del control popular sobre els recursos i sectors estratègics. Si bé la producció elèctrica continua en mans d'unes poques corporacions, fonamentalment Iberdrola i Endesa, ara, la distribució a les llars d'aquesta electricitat resta oberta a infinitat de companyies. En la memòria, la greu crisi viscuda el 2004 a Califòrnia, on les empreses distribuïdores, en el seu afany especulatiu, no van poder cobrir les demandes de les línies instal·lades, produint un col·lapse energètic de primer ordre.

Producció, consum i dependència colonial

Els Països Catalans consumim el 30'6% de l'energia de l'Estat espanyol però només en produïm el 25'5%. Aquest dèficit del 16'7% entre l'energia que consumim i la que produïm (sense comptar-hi la Catalunya Nord) ens col·loca en una situació de dependència energètica malgrat que, com veurem més endavant, els Països Catalans patim uns elevats costos en l'ordre mediambiental.

El paper subsidiari i quasi colonial de la producció energètica als Països Catalans ve determinat pel fet que el 50% de les centrals nuclears de l'estat espanyol (4 de 8) i el 53'8% de la potència nuclear es troben situades al nostre territori; per con-

tra, només el 5'03% de l'energia utilitzada als Països Catalans prové de les renovables.

Segons les dades d'Unesa, la patronal del sector elèctric, la major part de la producció elèctrica prové de les plantes termoelèctriques clàssiques (també conegudes com a centrals tèrmiques), que funcionen a gas, fuel o carbó, i que generen el 44'8% de l'energia total, seguides pels productors en règims especials (on es troben els productors d'energies renovables), amb un 30'6% , la nuclear (20'7%) i la hidroelèctrica (10'8%).

Ara bé, és en l'ordre del consum final d'energia on les xifres resulten aclaparadores: el carbó en suposa el 2'3%, el petroli el 51%, el gas natural el 16%, l'electricitat el 20% i les energies renovables el 3'07%. La dependència final dels combustibles fòssils resulta aclaparadora.

L'energia: un medi d'enriquiment per a les multinacionals

Els darrers dos anys, la factura elèctrica domèstica ha pujat un 22'8%; per exemple, al 2007 el preu del kW*h era de 10'96 cèntims per a potències d'entre 2'5 i 5 kW; a l'actualitat, amb una nova tarifa que s'aplica a totes les usuàries amb una potència contractada de fins a 10 KW, el preu és de 13'99 cèntims, un 27'7% més. La terminació de potència també ha passat dels 1,93 euros per KW de 2007 als 2,04 euros des de juliol del 2009, un augment del 5,9%.

El paper subsidiari i quasi colonial de la producció energètica als Països Catalans ve determinat pel fet que el 50% de les centrals nuclears de l'estat espanyol (4 de 8) i el 53'8% de la potència nuclear es troben situades al nostre territori

Gràcies a aquesta pujada dels rebuts, al 2008 el benefici net d'Iberdrola arribà als 2860 milions d'euros, un 21,5% més que l'any 2007; Endesa, per la seua banda guanyà 7169 milions d'euros, un 168% més que al 2007, producte dels 4564 milions d'euros que injectà gràcies a la venda d'E.ON.

Per al 2009, les dues grans multinacionals preveuen mantenir la seua taxa de benefici, si bé en el primer trimestre de l'any l'havien vist reduir sensiblement a causa de la crisi i la reducció de l'activitat industrial. Així, mentre la crisi capitalista colpeja la classe treballadora, les grans multinacionals continuen acumulant beneficis extraordinaris, traspasant-se les rendes del treball a les del capital.

La dependència de les nuclears

Als Països Catalans funcionen, en l'actualitat, quatre centrals nuclears, totes elles construïdes entre 1982 i 1987: Ascó I (Ribera d'Ebre, participada en un 100% per Endesa), Ascó II (85% propietat d'Endesa i 15% d'Iberdrola) Vandellòs II (a la comarca del Baix Camp i amb la propietat compartida entre Endesa, 72%, i Iberdrola, 28%) i Cofrents (a la Vall d'Aiora, amb el 100% propietat

d'Iberdrola). La potència d'aquestes centrals se situa entre els 930 MW d'Ascó II i els 1096 MW de Cofrents.

Segons Unesa, la patronal elèctrica espanyola, el 18'3% de la generació elèctrica prové de les centrals nuclears, però, fent una ullada al balanç energètic entre el 1r de gener i el 15 de juliol del 2009 que aquesta mateixa patronal proporciona al seu web, la xifra puja fins al 20'7%. Ara bé, aquestes dades qüestionen també la suposada garantia en el subministrament que els defensors de les nuclears argumenten: dels 7700 Megawatts diaris de potència instal·lada a les 8 centrals nuclears a l'Estat espanyol, només 4800 estan funcionant. De fet, la central de Vandellòs porta aturada des de març del 2009 i al llarg del 2008 les centrals del Principat estigueren aturades un total de 112 dies.

Però la seua ineficàcia també té una vessant econòmica. Sense els 25.000 milions d'euros en ajudes estatals, la rendibilitat de les centrals nuclears amb prou feines arribaria al 5%. I això sense comptar que, si es té en compte tot el cicle de l'energia, incloent tant l'extracció com el tractament adequat dels residus, el balanç real seria ben desfavorable.

Les nuclears catalanes, a punt del col·lapse

Les quatre nuclears utilitzen el sistema de piscina per tal de disposar el combustible utilitzat, que es converteix en residus radioactius d'alta activitat. Només Vandellòs II respira, ja que el grau de saturació de la seua piscina es troba al 58'46% i es preveu que se sature el 2020. Però la central de Cofrents està saturada en un 90'29% i es preveu que en aquest 2009 arribe al punt de col·lapse. No lluny queden Ascó I i II. La primera es troba al 81'96% de la seua capacitat i es preveu que es col·lapse el 2012; la segona està al 75'32% i s'omplirà el 2013.

Així les coses, el Govern espanyol està buscant desesperadament emplaçaments per a un nou magatzem centralitzat d'aquests residus d'alta activitat, i un dels llocs triats, que compta amb el beneplàcit del Delegat de la Generalitat, són precisament les comarques tarragonines, castigant de nou aquestes comarques, que juntament amb les tres centrals nuclears pateixen la instal·lació de complexos petroquímics i de nombroses centrals tèrmiques altament contaminants. Si aquest magatzem no s'instal·lara immediatament, s'haurien de construir magatzems transitoris en cada central,

o bé que aquestes aturaren la seua activitat, cosa ben improbable.

Un perill diari

La perillositat de l'energia nuclear és un tema tractat a bastament per diversos cercles, i no únicament els acadèmics o els ecologistes. En efecte, juntament als residus d'alta radioactivitat, el procés nuclear també genera urani i plutoni, que és el material que s'utilitza per a la fabricació de les bombes atòmiques. El volum final de residus radioactius resulta entre 160 i 189 major que el que entra inicialment en el procés.

Però si per algun element es caracteritzen les centrals catalanes, és pel seu elevat grau d'inseguretat. To-

tes, sense excepció, pateixen o han patit greus accidents que posen en qüestió la seua viabilitat. Els darrers dos anys, per no allargar-nos més en el temps, les diverses centrals han viscut importants accidents

Ascó I va patir a finals del 2007 una fuga radioactiva. L'empresa no només va manipular els mesuradors de radioactivitat, sinó que no va comunicar l'accident al Consell de Seguretat Nuclear, multiplicant-ne la gravetat; 2000 persones van patir risc de contaminar-se, i l'empresa va rebre una sanció qualificada pels responsables polítics com a exemplar i dissuasiva: 15'4 milions d'euros. La veritat, però, és que aquesta sanció resulta irrisòria per a la multinacional, que factura en Ascó I 6'4 milions d'euros diaris. Ascó II, per la seua banda, ha vist modificat el cabal dels cabalímetres, incident qualificat amb el nivell 1 (el més perillós) dins de l'escala del Consell de Seguretat Nuclear.

Ascó I i II pateixen conjuntament defectes importants en diversos elements de les seues edificacions i en les barreres tallafocs relacionats amb la configuració dels murs de bloc de l'edifici de control, amb les baixants pluvials, amb els conductes d'alleujament de CO₂, amb les juntes entre edificis i amb les juntes sísmiques d'expansió entre edificis. Aquests defectes se sumen al terreny inestable d'ambdues centrals, que provoquen desplaçaments de diversos centímetres a l'any.

Vandellòs II ha patit en el darrer any un incendi en el motor generador, l'aparició de partícules radioactives i un altre incendi en l'edifici de turbines; recentment, un treballador ha passat diverses setmanes ingressat per haver-se electrocutat. Aquests accidents van recordar la situació viscuda entre 2004 i 2005, quan la central va funcionar durant molts mesos sense complir

les mínimes normes de seguretat després d'haver-se trencat el sistema d'aigua de serveis essencials.

Tampoc Cofrents es lliura d'aquesta llista d'accidents. La central ha viscut en el darrer any i mig tres pre-alertes, una reducció de potència elèctrica i tèrmica, i quatre incidents en diferents vàlvules.

Reptes de futur en el camp energètic

Tancar les centrals nuclears ha de ser un dels objectius inexcusables per a tot moviment revolucionari degut al seu impacte mediambiental i sobre la salut. Però calen alternatives productives, de consum i de gestió. Així, la nacionalització del sector energètic esdevé fonamental per posar-lo en funció de les necessitats estratègiques i productives de la classe treballadora i no dels beneficis d'una junta d'accionistes. Així mateix, cal incidir en la disminució de la despesa energètica i en l'eficiència; així, l'oposició a les línies de Molt Alta Tensió no només té un caràcter mediambiental, sinó també econòmic: aquestes grans línies de transport perden entre un 10 i un 30% de l'energia transportada, a més de permetre comercialitzar l'energia de països amb una aposta estratègica per les nuclears. La disminució de les emissions de CO₂ només s'aconseguirà amb la reducció de l'ús dels combustibles fòssils, que al seu torn només tenen en les energies renovables una alternativa seriosa però, fins ara, llunyana.

El Govern espanyol està buscant desesperadament emplaçaments per a un nou magatzem centralitzat d'aquests residus nuclears d'alta activitat, i entre els llocs triats, amb el beneplàcit de la Generalitat, hi ha les comarques tarragonines i de l'Ebre, castigades altre cop, comarques que juntament amb les tres centrals nuclears pateixen la instal·lació de complexos petroquímics i de nombroses centrals tèrmiques altament contaminants

La crisi i les seves conseqüències per a les dones

Endavant ha editat el llibret "Crisis i dones, per una nova organització social dels treballs i dels temps", del qual aquest article n'és un extracte. El document, emmarcat en la situació actual de crisi econòmica té l'objectiu de fer visibles i denunciar les conseqüències d'aquesta crisi sobre les dones

Les crisis són períodes econòmics en què s'interromp la circulació del capital i la generació de beneficis i es caracteritzen per una davallada del PIB, un augment de l'atur, una caiguda del consum i grans variacions dels preus. La crisi actual, doncs, suposa una agudització de les contradiccions del sistema i, per tant, un increment de les desigualtats.

Els efectes de les crisis són més nefastos sobre aquells col·lectius que es troben en pitjors condicions de partida, concretament l'empitjorament de la situació socioeconòmica de les dones es mostra de forma específica amb:

L'amenaça de l'atur

Les dades mostren un major atur entre els homes que entre les dones, a diferència d'altres períodes, i cal clarificar a què es deu aquest fenomen per no confondre-ho amb una falsa dada en relació a un avanç cap a l'equiparació de condicions laborals. És necessari observar que la crisi econòmica ha causat una dràstica reducció de llocs de treball en els sectors de la construcció i de la indústria automobilística, els quals estan reservats generalment als homes. Segons les dades de l'Enquesta de Població Activa, el segon trimestre als Països Catalans el nombre d'aturades ha estat de 724.700 homes i 533.800 dones, que fan un total de 1.258.500 persones. Tenint en compte la major incidència de la crisi en sectors amb major presència masculina i que el nombre d'homes ocupats ha estat sempre superior al de dones, la diferència no és gran. Caldrà esperar que els efectes de la crisi colpegin el sector terciari, en

el qual tant homes com dones comparteixen llocs de treball, per comprovar si la tendència històrica ha canviat o no, ja que les dones sempre han estat les primeres en ser acomiadades tan bon punt hi ha hagut períodes de crisi, encara que fossin petits i curts. La institució familiar i la revalorització del treball domèstic en temps de crisi juguen un paper clau per facilitar l'expulsió de les dones del mercat de treball.

D'altra banda, és necessari recordar el gran número de dones que treballen en l'economia submergida, la majoria emigrants, on és molt més difícil fer el seguiment de les dades sobre la pèrdua de treball. Recordem que tot aquest conjunt de dones que treballen de manera irregular no cotitzen i no poden deixar constància de tota la seva vida laboral. El treball domèstic de neteja i cura de membres dependents són les clàssiques tasques reservades a les dones, i gran part d'aquestes es duen a terme, com dèiem, de manera irregular. Avui, en el present context econòmic, moltes dones que han estat treballant tota la seva vida en aquest tipus de feines estan en una situació idèntica a la d'una persona que no ha treballat mai, sense dret a prestacions ni subsidis, sense drets socials adquirits regularment.

El retorn a la llar

La manera més eficaç d'imposar a les dones treballadores que siguin elles les primeres en patir els efectes de les crisis, expulsant-les del mercat laboral, ha estat històricament «convèncer-les» perquè retornessin a les seves llars. Aquesta estratègia és factible en la mesura en

què:

* La major precarietat de l'ocupació femenina (sous més baixos, major temporalitat, major parcialitat, etc.), actua com a «argument de pes» a l'hora de decidir eliminar llocs de treball.

* La política de privatitzacions, reducció de la despesa pública i social, de prestacions bàsiques, característiques dels temps de crisi, obliguen que alguna persona hagi de carregar amb aquestes tasques que el patriarcat defineix com «de dones».

* Les pressions dels sectors més masclistes i reaccionaris, generalment associats a la dreta i als sectors capitalistes, promouen aquest retorn a la llar com una forma de proteccionisme familiar.

* La patronal pren dràstiques mesures de pressió, assetjament i intimidació per convèncer a aquelles treballadores que puguin resistir-se a tornar a casa.

* La ideologia masclista que pateixen moltes dones les porta a acceptar totes les mesures anteriors com si es tractés d'un fet «natural».

Dificultats per trobar noves

feines assalariades

En situació de crisi es redueixen dràsticament les possibilitats de les dones per trobar un treball assalariat. En fases expansives els millors llocs de treball són monopolitzats pels homes i les dones han de conformar-se amb les pitjors feines en tots els sentits, cosa que es corrobora amb les dades del lideratge de les empreses, de la temporalitat, de la parcialitat i també amb les dels sous. Imaginem què passa en moments de recessió econòmica com el present. És ben sabut que l'atur de les dones és de llarga durada, cosa que encara facilita més el punt comentat anteriorment, ja que moltes dones es cansen de buscar feina, ho donen com una tasca impossible i acaben acceptant el retorn a la llar, a no ser que les necessitats les empenyin a realitzar treballs en les pitjors condicions imaginables.

Apogeu masclista

En moments de crisi econòmica, es produeix una extensió social de la por fonamentalment al voltant de la incertesa sobre el futur econòmic de les persones: la pèrdua del lloc de treball sense cap indemnització, l'empobriment i la precarietat, l'augment de la violència per part de qui té poder, etc. Aquesta por i

aquest neguit acaba derivant en una necessitat irracional per mantenir allò que es té, així com en voler trobar un culpable de la situació. Aquestes condicions han estat aprofitades històricament pel capital a través de la dreta i l'extrema dreta, que són les encarregades de promoure un apogeu de postures feixistes, racistes i xenòfobes. De la mateixa manera, es facilita una ofensiva conservadora contra les llibertats de les dones i a favor del model familiar tradicional; ja sigui promovent el retorn als papers tradicionals que han desenvolupat les dones, o combatent demandes concretes com són el dret a decidir sobre el propi cos, o bé promovent el paper sexual de les dones.

Aquests efectes exposats tenen tot un seguit d'implicacions que comprometen seriosament el lent camí d'emancipació femení que s'havia iniciat les darreres dècades. Breument, detallem alguns exemples de situacions i efectes que se'n deriven:

Es produeix una feminització de la pobresa. El 90% de les famílies monoparentals estan encapçalades per dones. Les cotitzacions de les dones són molt menors que les dels homes a causa de la precarietat laboral que pateixen, en el cas d'aquelles dones que poden cotitzar perquè no treballen en l'economia submergida. Quan les condicions laborals pateixen els estralls de la crisi, aquest 90% de famílies monoparentals corren un sever risc de quedar sumides en autèntiques situacions de pobresa i necessitats.

S'incrementa la dependència envers el sou masculí. Aquest fenomen representa un cop molt dur per les possibilitats d'emancipació de qualsevol dona emparellada i per la seva autoestima. Les dades de divor-

cis seguien una tendència a l'alça en la darrera dècada, que s'ha vist aturada per l'actual panorama econòmic.

S'incrementen els casos de violència masclista i la seva virulència. La violència masclista en la parella es perpetua en major grau en la mesura que les dones que la pateixen no tenen recursos propis i depenen de les seves parelles, per la qual cosa resulta molt més complicat trencar amb la situació d'abús. És per això que una de les mesures necessàries plantejada pels estudis més crítics és promoure la llibertat i l'autonomia de les dones agredides. Quan la despesa social i pública és reduïda, es produeixen acomiadaments massius i les possibilitats de trobar feina disminueixen, de manera que incrementar la independència econòmica d'aquestes dones sembla una tasca pràcticament impossible.

Augmenten els abusos de poder a la feina i a casa. L'estructura patriarcal descrita als apartats inicials convida la gran majoria d'homes a pensar i actuar sobre les dones com si d'una possessió es tractessin, ja sigui amb fins laborals, sexuals o reproductius. En els moments de dificultats econòmiques, davant l'amenaça continua de pèrdua de treball i de caure en un atur de llarga durada, així com l'impossibilitat d'assolir una emancipació econòmica, moltes dones veuen minvades les possibilitats de resposta davant de tots els abusos de poder als quals estan sotmeses diàriament.

La prostitució com el recurs per sobreviure es potencia. Al segon trimestre del 2008 les dades ja mostraven com moltes dones autòctones tornaven a exercir la prostitució i, en fer-ho, a més, entraven en conflicte amb les dones emigrants que fins al moment, majoritàriament a mans de màfies, eren qui ocupaven aquest paper. En base a aquest increment, els preus han bai-

xat i els clients es creuen amb el dret de ser més vexatoris. Tot conduïx, per tant, a un increment de les condicions de precarietat.

Empitjora encara més la salut de les dones. És indiscutible que tots els punts esmentats anteriorment tenen com a efecte immediat el deteriorament de la salut física, mental i emocional de les dones. L'Informe Salut i Gènere 2006, del Ministeri de Sanitat i Consum, mostrava que la doble jornada de treball danyava seriosament la salut psicossomàtica de les dones; entre d'altres dades, l'informe deia que el 70% de les dones a l'estat espanyol havia consumit alguna vegada somnífers o tranquil·litzants. L'actual situació de crisi econòmica, combinada amb els nivells d'estrès que se'n deriven, els abusos de poder, l'increment de la violència masclista... faran que l'estat de salut de la classe treballadora en general, però de les dones en particular, se'n ressentixi.

La lluita avui dia

La crisi actual, a diferència de les anteriors, es presenta envoltada de «control» per part de l'estat, que ha mirat d'evitar des d'un principi qualsevol índex d'alarma social que pogués dur a un esclat de revolta. Des dels inicis del declivi econòmic, els mitjans de comunicació han acapa-

rat les seves edicions amb el problema de la crisi i l'han abordat de la manera que més els ha interessat. Han despersonalitzat l'origen i les causes de la situació econòmica parlant de la crisi de manera sensacionalista, com qui comenta una catàstrofe natural inevitable. És evident que no poden fer cap altra cosa, ja que si cerquem responsabilitats principalment cap a qui hem de mirar és cap als governs espanyol i regionalistes i a les burocràcies sindicals de les darreres dècades, que han facilitat als empresaris les regles del joc que més els han afavorit. Les mateixes regles del joc que ens han conduït als acomiadaments actuals, a l'endeutament de les famílies, a la precarietat laboral, a l'encariment de la vida, a la destrucció del territori, etc. Així, els capitalistes, a través de polítics i mitjans de comunicació, des d'un principi han dut la iniciativa a l'hora d'encarar el problema econòmic. Ens han traspassat la responsabilitat de manera que han fet participar la classe treballadora de l'obligació d'apretar-nos el cinturó perquè tothom havia de fer un esforç per sortir de la «catàstrofe natural». Els estats han protegit les empreses, els bancs i les caixes per poder salvar l'ordre establert, com si no haguessin estat ells mateixos culpables-víctimes de les seves pròpies regles del joc, després d'haver-se

enriquit al màxim possible a costa nostra, dels nostres treballs i dels nostres temps, de la nostra força de treball productiu i reproductiu.

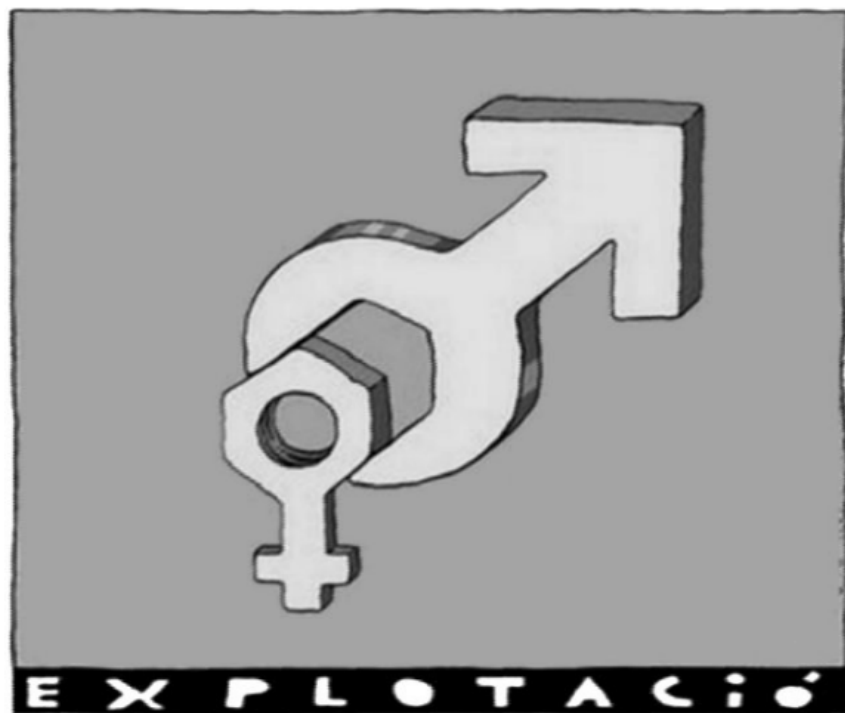
Però la ironia no acaba aquí. No només s'està evitant qualsevol tipus d'adquisició de responsabilitats, ni s'estan corregint els mecanismes antidemocràtics que han conduït a la crisi (manca de planificació productiva, gestió privada dels serveis bàsics i sectors estratègics, manca de protecció eficaç de les treballadores, etc.), sinó que continuaran insistint en la necessitat de fer un esforç conjunt de tota la societat per poder imposar les mesures neoliberals necessàries per continuar obtenint alts beneficis i ser competitius a costa de retallar costos laborals. Això es tradueix en la

voluntat de privatitzar pensions i de reduir el cost de la seguretat social, així com altres serveis públics; reduir drets laborals i empitjorar les condicions de treball; incrementar la capacitat de repressió de l'estat; etc. I tot això ens ho presenten disfressat de «pacte social», que s'acorda en base a una negociació entre la patronal, el govern i els sindicats, en el qual suposadament també són defensats els interessos de les classes populars. Res més lluny de la realitat.

La situació de les dones és encara més perillosa que la dels seus companys per tot el que s'ha anat comentant al llarg d'aquestes pàgines, però no només recau sobre elles la responsabilitat de combatre aquest funcionament capitalista i

patriarcal, de la mateixa manera que no només recau sobre els i les emigrants lluitar contra el racisme i la xenofòbia. Es tracta d'una responsabilitat col·lectiva que cal assumir per tal d'avançar cap a un model social i econòmic al servei de les necessitats de la majoria, la classe treballadora. Pensem que la lluita per una societat nova no patriarcal, igualitària, solidària i respectuosa amb el medi ambient, passa inevitablement per la socialització dels mitjans de producció, per la construcció d'una democràcia social i participativa, que asseguri el benestar del conjunt de la societat, en el marc d'una sobirania nacional dels Països Catalans.

Per aconseguir-ho la unitat popular és fonamental. Haurem de sortir als carrers i exigir tot el que ens pertoca: serveis sanitaris i educatius de qualitat, condicions laborals dignes que contemplin tant el treball productiu com el reproductiu, subsidis que s'adeqüin al nivell de vida, condicions de l'entorn saludables, respecte pels nostres drets socials i els dels nostres companys i de les nostres companyes. Caldrà que ens organitzem en les assemblees de barris, als sindicats combatius, en organitzacions feministes revolucionàries... perquè només lluitant al costat de les nostres companyes i dels nostres companys podrem aconseguir transformar la societat i construir-la lliure d'opressions.

Taverna catalana
PESPARRACAT
 Apats i begudes de la terra
 El punt de trobada del Montserratí

Cultura i música del país - Tastets - Begudes de la terra - Exposicions - Partits del Barça
 des del 24 d'abril de 2004
 C. Felu Montí, 18 - Espareguera - Tel. 93 770 80 99

a teneu popular

carrrels
 BENIARRÉS - EL COMITAT - PPOC

**LA BODEGUETA
 MOLINS DE REI
 C. PINTOR
 FORTUNY 14**

L'ESTAPERÀ
 bar - cafeteria

C/ de baix, núm. 14, 08221 Terrassa, Països Catalans.
 Tel. 93. 736.81.64 | 690.90.72.90

Classes socials als Països Catalans

Breu aproximació a l'inici del segle XXI

Aquest estudi que ara es presenta en forma d'avançament, és una aproximació a la composició de classes de la societat catalana.

Un document que intentarà ser una eina per a la lluita política.

Aquest estudi que ara es presenta en forma d'avançament, és una aproximació a la composició de classes de la societat catalana a partir de diferents fonts (1). És, alhora, un document que intentarà ser una guia per a la lluita política, per a aquelles organitzacions i col·lectius que d'alguna manera o altra contribueixen a fer avançar els Països Catalans cap al Socialisme i cap a la desaparició de qualsevol forma d'opressió, ja sigui de gènere o nacional, o per motiu d'origen.

Aquest treball és fruit d'una necessitat urgent, de la inquietud que des d'Endavant (OSAN) sentim per tal que la lluita política diària, i sobretot en un moment tant cabdal, esperançador i cruent, de crisi del sistema capitalista i del mateix estat monàrquic constitucional hereu de la dictadura franquista, compti amb una descripció rigorosa i científica, de la composició de les classes socials del nostre país. Una radiografia de la societat, que mostri quina proporció de persones treballadores assalariades (i en quines condicions, si indefinides, a temps parcial, etc.), funcionaris, autònoms, estudiants, aturades, persones sense treball remunerat, etc, hi ha actualment als Països Catalans, amb dades contrastables i criteris clars, anant més enllà de les ocultacions i emmascarament de la realitat que duu a terme la ideologia burgesa (tant estatalista com regionalista).

D'altra banda, i igualment important, cal dir que pretenem amb aquest treball contribuir a rebatre aquells discursos,

força estesos entre bona part de l'esquerra, que parlant de conceptes com "consumidors", "ciutadans", o "la fi del treball", fins i tot en elements dels discursos del "decreixement", pretenen presentar una realitat que, en el millor dels casos ignora la lluita de classes i en el pitjor, directament, la nega.

Els resultats preliminars, com es podrà veure, ens mostren a les clares un dels fonaments de la teoria marxista: l'existència d'una majoria de la societat explotada, i una minúscula minoria que explota aquella majoria.

Per a concloure aquest prefaci, sols resta mencionar que amb les conclusions d'aquest estudi pretenem fonamentar, contribuir-hi humilment en tot cas, les anàlisis que s'efectuen en aquest moment de lluita punyent i creixent, de manera que l'agitació política i la propaganda, quan arribin a les mans de la immensa majoria de la població a la qual ens hem de dirigir i que volem que potencii i organitzi la seva consciència, vegi que la informació que reben és veraç i ben fonamentada.

Aquest document, doncs, intenta alçar una bandera per reforçar els plantejaments que posen la lluita de classes en el centre del discurs, i ajudar en la lluita per la destrucció de l'actual sistema socio-econòmic dominant i causant de les creixents desigualtats, misèries i barbàrie: el capitalisme.

En definitiva, intentem, així, oferir una modesta eina de lluita en un context de

crisi, dificultats i esperances, amb el qual els col·lectius, organitzacions i plataformes que lluitem pel socialisme i per l'alliberament global del Poble Treballador del nostre país, puguin identificar millor els sectors socials als quals fonamentalment han, i hem, de dirigir el seu, nostre, discurs i, alhora, reforçar-lo, amb dades que permetin atacar les il·lusions i fallàcies que portem anys i panys escoltant des dels sectors més liberals, fins als de determinades “esquerres”.

Sobre el tractament de dades

A l'hora de treballar les dades de cara a l'anàlisi estadística, s'ha tingut present que el factor territorial i els marcs a considerar són un element d'importància cabdal: és més que evident que l'actual divisió i esquarterament del nostre país no és casual, sinó que respon a un pla específic i és funcional als interessos dels estats ocupants, espanyol i francès. La divisió, doncs, en departaments, províncies, autonomies i fins i tot falses comarques cerca de dividir-nos per a destruir la nostra unitat com a poble i, en darrer terme, explotar-nos millor com a treballadores i treballadors i fer-nos desaparèixer com a realitat nacional.

És en aquest sentit que és necessari escollir els marcs adequats si és vol que el resultat sigui una eina al servei de l'emancipació nacional i social

i no una eina que en el millor dels casos l'entorpeixi. Aquests marcs adequats, en contraposició a marcs imposats, o “no-propis”, són al nostre criteri el local, el comarcal, el de regió i veueria i el nacional.

Estem parlant de marcs que creiem que serveixen per a un projecte popular d'alliberament com el que defensa l'Esquerra Independentista, en tant que són els viscuts com a “naturals”, o propers, de forma quotidiana, i que responen a criteris històrics i de relacions socials i econòmiques teixides sòlidament i estables.

Cal fer un apunt respecte als marcs autonòmics. Si bé és cert que aquests es basen en bona mesura en els antics regnes de l'alta edat mitjana, és a dir, amb cert fonament històric, no considerem que siguin adequats per al projecte independentista i socialista en tant que trenquen amb les consideracions suara esmentades, de quotidianitat i proximitat respecte a les classes populars. Rebutjar-los encara ens sembla més clar quan considerem el marc legal i jurídic que actualment emmarca les autonomies dins l'Estat espanyol, i la seva funció divisòria dels Països Catalans.

Malauradament, i per conveni amb les fonts disponibles, i aquesta és una gran mancança (inevitable d'altra banda) del treball que ara s'es-

bossa, s'han processat les dades a nivell local i aquestes s'ofereixen només a nivell global (Països Catalans) i per a les següents àrees: Andorra, Catalunya del Nord, Illes, País Valencià i Principat (incloent-hi la Franja de Ponent). Les fonts utilitzades (INE espanyol, Idescat (Generalitat del Principat), IVE (Generalitat del País Valencià), Eurostat i el servei d'estadística del Govern Andorrà), doncs, han condicionat l'elaboració dels resultats, en tant que la divisió territorial del País obliga a consultar aquestes diferents fonts, a falta de pròpies.

Treballadores i treballadors catalans, quants en som?

La reflexió inicial que ha motivat l'esmentat estudi ha estat la inquietud i la curiositat per a saber quants som els i les treballadores als Països Catalans, si som majoria, i de què parlem quan parlem de masses treballadores. Parlem d'empleats de comerços, proletaris de “granota” blava de fàbrica integrada, ni d'una cosa ni l'altra, o per contra la mobilitat social és tant gran que qualsevol intent de classificació és inútil?

L'obstacle de les estadístiques espanyoles i franceses.

La major dificultat en el treball estadístic per a qualsevol persona que intenti treballar en base al marc ter-

ritorial i conceptual de Països Catalans, és la pràctica inexistència en aquest camp de dades de qualsevol mena. No n'hi ha dades oficials (cap organisme no realitza treballs d'acord amb aquest marc), i a excepció de comptades i honroses excepcions, no existeixen pràcticament estudis que hagin obtingut conclusions per al territori català, a partir de reelaborar informacions per a marcs territorials que d'una manera o altra (autonòmics, provincials, estatals espanyol o francès) incloquin parts del territori català.

Les dificultats plantejades en aquest camp s'han salvat realitzant un buidatge de dades a nivell municipal, que sobretot ha posat l'accent en els territoris de la Franja de Ponent i la Catalunya del Nord, per tal d'obtenir-ne dades objectives i estrictament d'aquests marcs, que facin vàlides les posteriors conclusions que s'elaborin en aquest treball.

L'altra dificultat principal, rau en el fet d'interpretar les categories usades pels instituts d'estadística oficials, que treballen des d'una perspectiva burgesa, utilitzant categories que originen confusió de cara a una anàlisi crítica. Cal remarcar, doncs, que aquest no és un treball d'enquesta, sinó un treball purament estadístic, per motius obvis de limitació de recursos. És a dir, les dades que es presenten tot seguit no són fruit de la realització d'en-

questes pròpies, sinó de l'elaboració i interpretació de les dades estadístiques oficials, realitzades i presentades per organismes dels estats ocupants espanyol i francès.

Dades generals: gran majoria treballadora

En el quadre núm. 1 (2) es poden veure les dades recollides, que estan servint per a l'elaboració del treball i l'extracció de conclusions.

Segons les dades recollides es pot veure que el proletariat, dins del conjunt dels assalariats, i dins del conjunt de la població (sempre segons consideracions i dades d'estadístiques oficials) és una àmplia majoria (més del 78% de la població activa) i que, per tant, és més que raonable pensar que el que àmpliament i abstracta es coneixen com a classes populars (classes no explotadores: estudiants, petits comerciants, autònoms, etc) constitueixen la immensa majoria de la societat catalana. Si a aquesta xifra hi sumem el 8% de la població en edat de treballar que és autoocupada i no té sota seu treballadores contractades, podem veure que estem parlant de més del 86% de la població activa que es pot definir com a treballadora, o almenys com a "no explotadora". Això fa que la classe explotadora, els capi-

talistes, i les seves classes i subclases de suport representin una gran minoria: a tot estirar el 5'74% de la població, o el 11% si hi agreguem càrrecs de confiança desclassats (per més que siguin objectivament treballadors i, per tant, assalariats), sectors de la petita burgesia i personal a sou de cossos repressius l'estat i alts funcionaris. El restant 3%, aproximadament, correspon a altres sectors de la petita burgesia pròpiament dita, una classe que es podria qualificar d'"intermitja", segons el seu paper històric.

Aquí, doncs, hem volgut presentar les dades "en brut", tal i com en disposem. Són dades que no permeten un major grau d'extracció de conclusions, i que en tot cas, permeten veure que els Països Catalans no serien cap excepció a la composició general que presenten els països i les societats capitalistes madures.

Reflexió final

Aquest estudi, que Endavant (OSAN) vol presentar la propera tardor, voldria servir per a aportar dades el més objectives possibles, i amb el major rigor tècnic, sobre l'actual composició social del País. No és intenció fer un exercici escolàstic o erudit, sinó que la motivació base és la de contribuir modestament a la tasca necessària per l'esquerra de desacreditar teories i posicionaments reaccionaris i/o post-moderns que plantegen la superació de la contradicció capital-treball, així com la desaparició de la classe treballadora i la substitució d'aquesta per infinitat de categories volàtils i classificacions canviants i mutables, que coincidirien en desacreditar qualsevol plantejament de classe.

(1) Idescat (Principat), IVE (País Valencià), INE (Estat espanyol), Eurostat i Servei d'estadística del Govern Andorrà.

(2) Totes les dades presentades corresponen a fonts del 2001 i posteriors.

La revolució alemanya

L'SPD va ser cridat per la noblesa prussiana per a gestionar la derrota militar en la I Guerra Mundial, amb un doble objectiu: carregar les responsabilitats de la claudicació davant l'Entesa i dels acords de Pau, i frenar l'alçament insurreccional, feren el seu treball a la perfecció. El maig de 1919 l'oligarquia alemanya podia tornar a fer-se càrrec del govern del país

Entre novembre de 1918 i maig de 1919 les masses obreres alemanyes van portar encapçalar un moviment revolucionari inaudit a Europa. A Kiel, Munic, Hamburg, Magdeburg, Lübeck, Leipzig, Colònia, Berlin o Bremen les masses s'alçaren per tal d'instaurar consells d'obrers i soldats. Els principals dirigents del Partit Socialdemòcrata Alemany, cridats per la noblesa prussiana per a substituir-los en les responsabilitats de govern, van enviar soldats per reprimir-los i defensar l'ordre establert.

La classe obrera alemanya, que portava més de cinquanta anys preparant-se per a l'assalt al poder, va ser traïda per uns dirigents que havien estat cooptats pel vell sistema imperial. Les "necessitats vitals, econòmiques i polítiques de la nació", en paraules de Gustav Noske, van situar la dirigència socialdemòcrata com a enemics de la classe obrera, i no els va tremolar el pols: "Algú ha de ser acusat de sanguinari. A mi no em fa por aquesta responsabilitat", va deixar escrit el mateix Noske.

Milers de revolucionaris van ser perseguits i assassinats i els principals dirigents comunistes (Rosa Luxemburg i Karl Liebknecht) van ser executats; així, no només s'anul·lava la continuïtat i el desenvolupament futur de les forces revolucionàries, sinó que el mètode utilitzat propicià el sorgiment del feixisme. Els Freikorps, les tropes formades per 400.000 soldats i milicians utilitzats per a reprimir el moviment revolucionari són la gènesi de les Seccions d'Assalt i les SS nazis. Del fracàs revolucionari alemany sorgí directament el NSDAP d'Adolf Hitler, fundat el 24 de febrer de 1920, igual que de la derrota de Béla Kun a Hongria sorgí el feixisme d'Horthy.

La plena integració de la dirigència socialdemòcrata en el sistema va ser la causa principal de la seua desvinculació del programa del partit i de la seua conversió en l'instrument de la contrarrevolució. Van ser cridats per la noblesa prussiana per a gestionar la derrota militar en la I Guerra Mundial, amb un doble objectiu: carregar les responsabilitats de la claudicació davant l'Entesa i dels acords de Pau, i frenar l'alçament insurreccional que es produïa dins les seues files. Cal dir que feren el seu treball a la perfecció. En maig de 1919 eren els responsables de la derrota i ja havien acabat a sang i foc amb tots els

Karl Liebknecht s'oposà als crèdits per finançar la guerra imperialista

focus revolucionaris al llarg i ample del país. L'oligarquia alemanya podia tornar a fer-se càrrec del govern del país

1914: un partit revolucionari tocat de mort

Entre 1900 i 1914 el Partit Socialdemòcrata Alemany (SPD) va mantenir la seua línia teòrica marxista; als congressos, reunions, discursos i premsa es feien unes impecables intervencions. La tàctica de la dirigència del partit però, era inequívocament revisionista. Si bé en plànol teòric havien guanyat els partidaris de Kautsky, en el pràctic Bernstein havia fet un colp de mà. Entre 1900 i 1914 la maquinària socialdemòcrata funcionava perfectament amb l'únic objectiu de créixer electoralment i aconseguir la majoria parlamentària.

D'aquesta manera, un partit disciplinat, els milions d'obrers afiliats als sindicats, la feina quotidiana de les

cooperatives i dels clubs culturals i esportius, o la influència dels periòdics i revistes vinculades al SPD, s'encaminaven a enfortir l'organització i guanyar les eleccions. Amb una certa autocomplaença, els dirigents socialdemòcrates creien que la Revolució cauria com fruita madura, producte de la seua pròpia força i de la creixent debilitat de la burgesia i de la noblesa. Mentrestant, Rosa Luxemburg insistia en posar tota aquesta extraordinària maquinària política i de classe en funcionament per tal d'acumular forces revolucionàries. Però la majoria del Partit Socialdemòcrata Alemany no l'escoltà.

Les masses d'obrers, afiliades al SPD i als sindicats, creien en el programa polític del partit i en la lluita revolucionària, però també en la disciplina i la cohesió interna. La divisió a la si del partit no es produí fins el començament de la I Guerra Mundial. Malgrat les poclames antibelicistes, només 14 dels seus dipu-

tats s'oposaren a l'entrada d'Alemanya al conflicte, si bé votaren a favor en el Parlament en nom de la disciplina del partit; amb l'esclat de la I Guerra Mundial, s'evidenciaren els conflictes interns. La retòrica patriòtera substituï el marxisme entre la majoria dirigent, que s'afanyà a seguir a correu les directives de l'Alt Comandament Militar, veritable govern al llarg de la Gran Guerra. Només Karl Liebknecht votà en desembre de 1914 en contra d'un segon préstec per finançar la guerra, i la seua intensa activitat antibel·licista el conduí a la presó, on s'està pràcticament tota la guerra, a l'igual que Rosa Luxemburg

Les contradiccions a l'SPD forçaren una escissió el 1916; a l'USPD, o socialistes independents, s'integraren els antibel·licistes, tant els vells dirigents del centre marxista com els revolucionaris de l'Spartakusbund, o Lliga Espartaquista, de Luxemburg i Liebknecht, que només en gener de 1919 fundarien el KPD, el Partit Comunista Alemany. Aquesta divisió orgànica, però, no acabà de qualificar entre les bases, que se continuaven considerant revolucionàries i socialdemòcrates. En gener de 1919, enmig de lluites intenses entre revolucionaris i les tropes del govern, els 80.000 treballadors del complex industrial d'Spandau aprovaven una resolució que exigia la dimissió de tots els comissaris del poble, la reunió dels comitès paritaris dels tres partits, noves eleccions per als consells d'obrers i de soldats, del comitè central, del comitè executiu i dels comissaris del poble, i la posada en marxa de la unitat dels partits socialistes.

Revolució i Contrarrevolució

En la tardor de 1918 l'Alt Comandament Militar comprengué que, després de 4 anys, amb una economia debilitada, una indústria esgotada,

unes reserves de soldats migrades, milions de morts i mutilats al front, i l'entrada dels EEUU a la guerra, l'enfonsament dels fronts era qüestió de dies. Per tal d'evitar responsabilitzar-se d'aquesta derrota i proposar, al mateix temps, l'armistici (quan des de l'agost de 1914 portava anunciant la victòria imminent), proposà la desaparició del sistema imperial, la instauració d'una República democràtica parlamentària i l'arribada al govern de la força majoritària, l'SPD. Ebert va ser nomenat President de la nova República; Scheidemann, Primer Ministre; Noske, Ministre de Defensa Nacional. La dirigència socialdemocràcia alemanya arribava al somni desitjat, el poder, però el regal estava enverinat: gestionar la derrota i reprimir els anhels de transformació social de la seua pròpia militància.

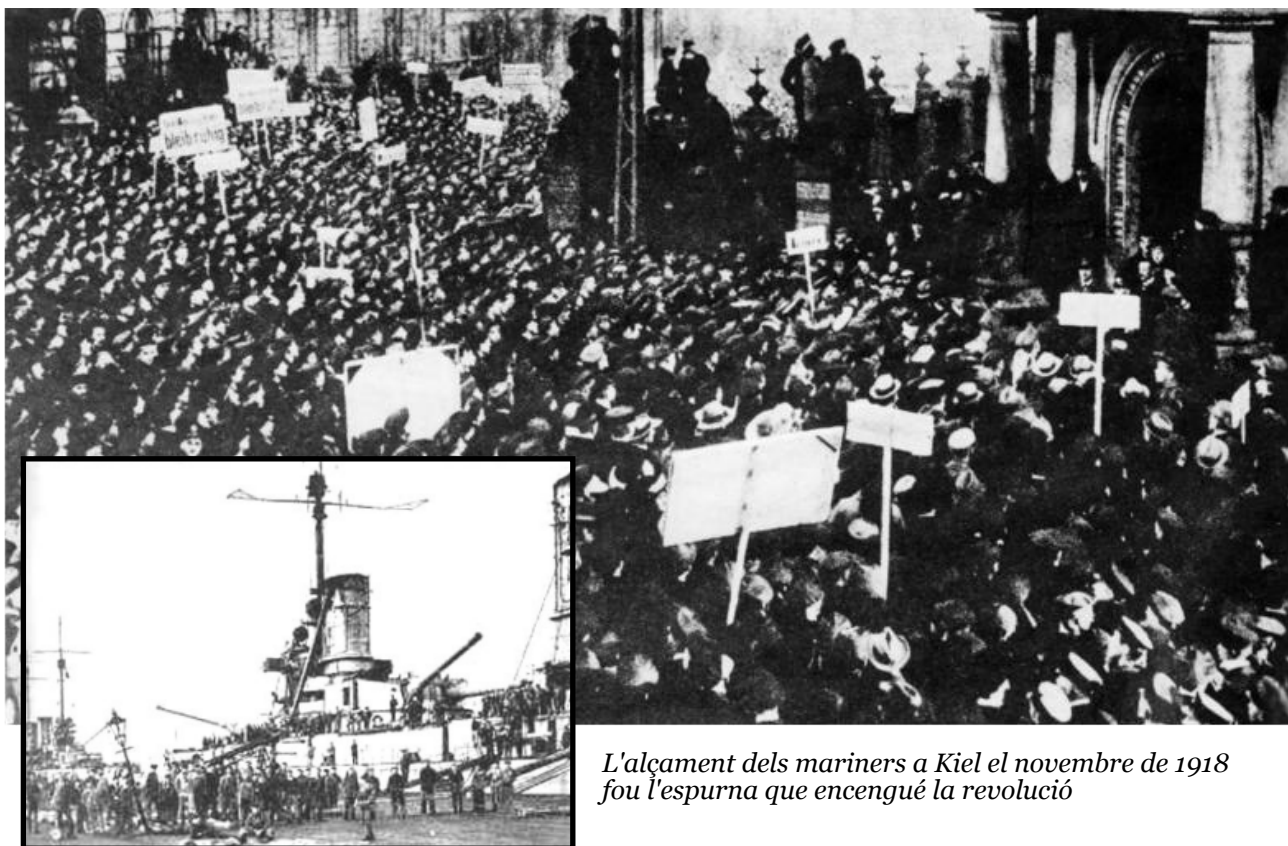
La resistència d'alguns oficials, que volien obligar la tropa a mantenir l'empenta militar quan la guerra ja estava finalitzada, provocà una sublevació dels marins a Kiel, que

ràpidament s'estengué per tot Alemanya. Els soldats i les masses obreres, esgotades per quatre anys de guerra inútil, amb una elevada consciència revolucionària, i amb la legitimitat que donava l'arribada del SPD al govern, formaren consells d'obriers i soldats que es feren càrrec de l'administració de les diferents ciutats i regions. A totes i cadascuna d'elles Gustav Noske envià els seus Freikorps per tal de suprimir-los i instaurar el poder de l'Assemblea Nacional, en la qual l'SPD estava aliat amb la burgesia del Partit Demòcrata i els catòlics del Centrum. Els membres dels Consells Obrers, acusats de bolxevics, no qüestionaven l'autoritat de l'Assemblea Nacional, sinó que reclamaven la coordinació entre ambdues realitats de poder i la participació directa de la classe treballadora i dels soldats en el nou sistema republicà.

Els consells d'obriers i soldats no tenien res en contra de la democràcia parlamentària; no volien substituir la Assemblea Nacional, sinó esdevenir un instrument per a

Del fracàs revolucionari alemany sorgí directament el NSDAP d'Adolf Hitler, fundat el 24 de febrer de 1920, tal com de la derrota de Béla Kun a Hongria sorgí el feixisme d'Horthy

revolucionar radicalment el poder executiu: l'administració de l'Estat i l'estament militar; les masses revolucionàries estaven persuadides de que el poder real estava en l'administració pública, la burocràcia, els tribunals de justícia, els comandaments militars i les prefectures de policia. Sense transformar radicalment aquest estament, la nova Constitució republicana i el parlament controlat per l'SPD no serviren per res. Era aquí on se decidia el futur de la Revolució, i els diri-

L'alçament dels mariners a Kiel el novembre de 1918 fou l'espurna que encengué la revolució

gents del SPD ho veieren clar: optaren per salvar el que les masses obreres i revolucionàries volien enderrocar: l'antic Estat, personificats en la burocràcia i el cos d'oficials. Així, reprimiren a sang i foc els consells d'obrers, malgrat que la majoria d'ells estaven formats per militants del SPD; la presència dels espartaquistes va ser molt reduïda (el propi Liebknecht no va resultar elegit) i la dels militants del USPD, minoritària.

La repressió dirigida per Ebert, Scheidemann i Noske convertí la contrarrevolució en una veritable guerra civil. El propi Noske es justifica: "Durant un any vaig actuar sense vacil·lacions, com corresponia a l'apurada situació de la meua pàtria. A Cuxhaven, el Consell d'obrers i soldats va procedir més radicalment que a altres llocs i va convertir aquella localitat en un ridícul estat comunista lliure. Vam haver d'atacar-los".

La superioritat militar dels Freikorps i la impunitat amb què actuaven acabà amb les resistències revolucionàries. Entre gener i maig les tropes de Noske assaltaren els principals focus revolucionaris i mataren milers de treballadors. La República dels Consells de Munic fou exterminada, i el seu dirigent principal, Kurt Eisner, executat. Només a Berlín, Noske xifra en 1200 la quantitat de revolucionaris assassinats, entre ells Karl Liebknecht i Rosa Luxemburg. Si bé la participació dels comunistes alemanys nucleats al voltant del KPD havia estat molt minsa, en tractar-se d'un partit xicotet i en procés de formació, la influència i capacitat política dels seus dos líders era temuda per la Contrarrevolució. Liebknecht participà activament en l'organització dels consells d'obrers i soldats, però el paper de Luxemburg es limita a la redacció del periòdic Die Rote Fahne (Bandera Roja), on per cert criticava durament la falta de pro-

La repressió comandada pels socialdemòcrates Noske i Ebert, que enviaren l'exèrcit i el cos paramilitar dels Freikorps contra els consells d'obrers, acabà amb la vida de milers de treballadors, l'execució dels principals dirigents revolucionaris, i l'assassinat de Rosa Luxemburg i Karl Liebknecht

grama polític del moviment revolucionari i la precipitació de les seues accions, en un moment en què encara l'acumulació de forces era molt feble i el moviment no estava prou consolidat com per a fer front als seus enemics. El 15 de gener, un escamot policial detenia els dos revolucionaris. Al parc del Tiergarten dispararen un tret al clatell de Liebknecht; a l'Hotel Eden, local policial, Luxemburg va rebre un tret al cap, i després va ser llançada al canal del Landwehr. Gustav Noske justificà aquestes execucions: "A Karl Liebknecht i Rosa Luxemburg és imputable la major part de la responsabilitat (en la Revolució)... varen ser molts els ciutadans que es preguntaren si no apareixeria algú

capaç d'eliminar el causant de tantes inquietuds".

Si els assassinats de Liebknecht, Luxemburg o Eisner certifiquen el caràcter sanguinari i la manca d'escrúpols i dignitat dels principals dirigents socialdemòcrates, el seu paper contrarrevolucionari significà l'inici de la col·laboració entre l'oligarquia, la noblesa i la dirigència dels partits anomenats d'esquerra. Una traïció de classe que, malhauradament, es va estendre des d'Alemanya a tots els racons del món i continuem patint hui en dia.

Edicions Tanyada és un nou projecte que pretén publicar llibres i textos que ajudin a crear una consciència crítica amb el capitalisme i amb totes les relacions de dominació. Pretenem publicar títols clàssics, amb especial atenció als que protagonitzaren lluites o contribuïren al desenvolupament del pensament crític i revolucionari al servei de l'emancipació classe treballadora i dels pobles oprimits; llibres que estudiïn el procés d'alliberament nacional català, però també llibres que ens acostin als processos de lluita d'altres pobles; i finalment, llibres que despullin el món d'avui, amb les seves contradiccions, i que aportin llum al necessari procés de lluita per l'alliberament.

TANYADA
Edicions

Edicions TANYADA

Endavant ha editat també els llibrets teòrics "*Idees per entendre la crisi i les seves conseqüències*", "*Crisis i dones: per una nova organització social dels temps i dels treballs*" i recentment "*30 anys de reformes laborals. 30 anys de retrocessos en els drets de la classe treballadora catalana*".

Podeu trobar aquest material i altres textos i documents al lloc web www.endavant.org o demanar-lo a l'assemblea o comitè local de l'organització

SUBSCRIU-TE A LA TANYADA: . . .

Nom i cognoms: _____
Direcció: _____
Població: _____
Telèfon: _____
Codi Postal: _____
Comarca: _____
Correu Electrònic: _____

Subscripció 10 eu _____ **Col·laboració 20 eu** _____

Número de compte: _____
Banc o caixa: _____ **Oficina:** _____ **Num Control:** _____
Compte: _____

Autoritzo que carregueu al cc o llibreta indicada els rebuts que se us presentaran en concepte de subscripció a la revista Tanyada.

Signat: _____

menú del dia i de nit
 amanides i torrades
 entrepans i tapes
 begudes de la terra
 servei de bar
 esmorzars i berenars
 dinars i sopars per a grups

obert
 Dill. a Dj. de 8 a 24h.
 Dv. de 8 a 1h.
 Dss. de 12 a 1h.
 Dg. de 18 a 24h.

si voleu rebre l'agenda d'activitats: itaca@xsl.com

Pallars 230, Poblenou 09005, Barcelona - Països Catalans.
 Tel. 93 300 35 58

ITACA
Cooperativa

"Com que no sempre el poema s'organitza
entorn d'una subtil regolfada de conceptes,
ara puc dir que avui hem enterrat
la Soledat González,
que feia disset anys que netejava
les comunes de la fàbrica
i un any escàs que s'havia jubilat
perquè les cames ja no la servaven.

De res no servirà que li dediqui aquest poema
i si dic que cantava mentre feia la feina
no faig sinó narrar
fets sense cap importància.

La Soledat González mai no havia
oblidat el seu poble, a Extremadura,
i deia que les glans que durant anys
havia compartit amb els porcs que guardava
eren de bon menjar i alimentoses.

Avui seria fàcil estibar meravelles.
La Soldedat, l'havien
foragitada del seu poble
en acabar la guerra.

Tot el que es perd, es perd per sempre:
vosaltres, jo, la Soledat González... "

Miquel Martí i Pol